

POSTANOWIENIE

Dnia 13 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z odwołania N. C. (następcy prawnego J. C.)
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Chorzowie
o wysokość emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 13 grudnia 2023 r.,
skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z dnia 27 października 2022 r., sygn. akt III AUa 1003/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od N. C. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Chorzowie kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

[mc]

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 27 października 2022 r., III AUa 1003/22, po rozpoznaniu apelacji organu rentowego, zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach z 10 sierpnia 2020 r., VIII U 1748/19 i oddalił odwołanie N.C. następcy prawnego ubezpieczonego J.C. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Chorzowie z 5 sierpnia 2019 r. odmawiającej ubezpieczonemu ponownego przeliczenia podstawy wymiaru emerytury.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wywiodła następczyni prawna odwołującego się. We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazała, że skarga jest oczywiście uzasadniona, albowiem Sąd przekroczył granice swobodnej oceny materiału dowodowego poprzez zweryfikowanie opinii biegłego i wyprowadzenie własnych, odmiennych wniosków, podczas gdy nie może dyskwalifikować wniosków opinii biegłego na podstawie kryteriów takich jak logiczne myślenie, doświadczenie życiowe, czy wiedza powszechna.

Organ rentowy, w odpowiedzi na skargę kasacyjną, wniósł o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądzenie od skarżącej na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą jurydycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Powołując się na przesłankę przedsądu, jaką jest jej oczywista zasadność, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że skarżący nie wykazał istnienia powołanej przesłanki przedsądu. Przedmiotem rozpoznawanej sprawy było przeliczenie wysokości emerytury na podstawie art. 110a ustawy emerytalnej, zgodnie z którym wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15, z

uwzględnieniem art. 110 ust. 3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art. 15 ust. 5, jest wyższy niż 250%. Istota sporu sprowadzała się do ustalenia wysokości podstawy wymiaru emerytury. Nie ma wątpliwości, że przeliczenie emerytury na podstawie art. 110a ustawy o emeryturach i rentach musi być odniesione do zarobków rzeczywistych i nie może być ustalane jako uśredniona wysokość zarobków osiąganych przez innych pracowników zatrudnionych w tym samym czasie na analogicznym stanowisku pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z 4 lipca 2007 r., I UK 36/07, LEX nr 390123). Stosunek pracy ma zawsze charakter indywidualny, określone warunki zatrudnienia mają charakter niepowtarzalny, ponieważ zostały ustalone między pracodawcą i konkretnym pracownikiem. Uśrednione obliczenie wysokości wynagrodzenia – oparte na wynagrodzeniu otrzymanym przez innych pracowników – nie może oddać indywidualnych cech właściwych dla danego stosunku pracy. W przypadku wynagrodzenia zasadniczego lub innych obligatoryjnych składników wynagrodzenia wynikających z obowiązujących przepisów można przyjąć najniższe wynagrodzenie obowiązujące w czasie, którego dotyczy żądanie uwzględnienia tego okresu do przeliczenia podstawy emerytury. W przypadku jednak dodatkowych składników wynagrodzenia, konieczne jest istnienie dowodów potwierdzających bez wątpliwości fakt ich wypłacenia oraz wysokość w poszczególnych okresach.

W rozpoznawanej sprawie zasadniczą rolę odgrywało ustalenie faktyczne wysokości zarobków pobieranych przez skarżącego w okresie od 1965 r. do 1979 r. Za ten okres nie zostały bowiem przedstawione dokumenty potwierdzające wysokość zarobków przez pracodawcę, lecz skarżący domagał się ich odtworzenia w toku procesu sądowego. Sąd pierwszej instancji posłużył się w tym celu opinią biegłego, który przy wyliczeniu korzystał z różnych źródeł, jednak nie z dokumentów płacowych skarżącego. Sąd drugiej instancji zakwestionował możliwość oparcia się przy odtwarzaniu zarobków przez biegłego uznając je za hipotetyczne.

Przy takim charakterze sprawy należy mieć na uwadze ograniczenia kontroli kasacyjnej. Zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Skarżący nie może dążyć do zakwestionowania ustaleń faktycznych Sądu drugiej instancji, gdyż Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Analiza uzasadnienia zaskarżonego wyroku pozwala na przyjęcie, że Sąd drugiej instancji dokonał wszechstronnej oceny materiału dowodowego. Sąd uznał, że dostarczone przez ubezpieczonego dokumenty oraz wyjaśnienia samego ubezpieczonego nie dają podstawy do ustalenia faktów, pozwalających na podwyższenie podstawy wymiaru emerytury. Sąd nie mógł za pomocą dostępnych narzędzi odtworzyć wynagrodzenia za pracę w spornym okresie.

Roszczenia o ustalenie wysokości emerytury i jej przeliczenie wymagają jednoznacznych dowodów odnośnie do wysokości osiąganego wynagrodzenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z 9 stycznia 1998 r., II UKN 440/97, OSNAPiUS 1998 nr 22, poz. 667).

W świetle dokonanych ustaleń faktycznych twierdzenia skarżącego o wadliwym wyliczeniu wynagrodzenia, zawarte w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, mają charakter subiektywny. Prezentowane wątpliwości wiążą się z materiałem dowodowym, który był przedmiotem oceny przez Sąd drugiej instancji. Całość argumentacji skarżącego prowadzi do wniosku, że zmierza on w rzeczywistości do zakwestionowania ustaleń faktycznych sprawy co do wysokości wskaźnika podstawy wymiaru emerytury, co na etapie postępowania kasacyjnego jest niedopuszczalne.

Z przytoczonych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, o kosztach orzekając na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.

[mc]

[ał]

